

Årsmelding landbruksavdelinga

2021

Innhald:

<i>1. Landbruket i Alver</i>	
<i>2. Organisering/bemanning:</i>	
<i>3. Samarbeid kommunar:</i>	
<i>4. Kommunen sine oppgåver på landbruksområdet</i>	
<i>5. Næringsutvikling:</i>	
<i>6. Veterinær tenester</i>	
<i>7. Lovsaker:</i>	
<i>8. Samarbeid: :</i>	
<i>9. Prosjekt:</i>	

1. Landbruket i Alver

Visjon for landbruksavdelinga i 2021:

**Me er oppmuntrande og bidreg aktivt til
næringsutvikling og eit godt, robust
landbruksmiljø**

*I landbruk i Alver er det **473** aktive bønder, av desse 50 driv med mjølkeproduksjon, 66 driv med amme ku og 351 bruk har sau. Aktiviteten i landbruket utløysar i overkant av 88,2 million kroner i produksjonstilskot og avløysartilskot.*

*I Alver kommune er det registrert **87 266** daa jordbruksareal inkl. innmarksbeite. Tek ein med produktiv skog aukar arealet med **266 530** daa. Både i høve til areal og produksjon er Alver ein av dei største landbrukskommunane i Vestland fylke.*

Landbruk er ei biologisk næring, og er heilt avhengig av areal i vid forstand for å kunne fortsetta sitt virke. Jordvern og god arealforvaltning er difor eit viktig tema som avdelinga arbeider mykje med. Tabell1: Tal produksjonar fordelt på husdyrslag

Produksjon:	Tal produksjonar
Mjølkeproduksjon	50
Ammekuproduksjon	66
Øvrige storfe	131
Sau	351
Ammegeit	18
Andre geiter	33

Mange føretak driv ulike formar for tilleggsnæring som birøkt, lokalmatproduksjon, inn på tunet, leigekøyring mfl.

Landbruksavdelinga driv både med reine forvaltningsoppgåver som lovverk og tilskot, og utviklingsarbeid som prosjekt, næringsutvikling og kompetansebygging i landbruket. Korona året 2021 sette ein effektiv stoppar for planlagde møter, kurs og prosjektarbeid.

2.Organisering/bemanning:

Landbruksavdelinga er ei av 4 avdelingar på tenestemråde arealforvaltning. Det er 6 stillingsheimlar knytt til avdelinga, men på grunn av vakansar og innsparingstiltak har berre 5 av dei vore bemanna. Ein av dei tilsette har vore konstituert avdelingsleiar i 2021 i påvente av utlysing av stillinga.

3.Samarbeid kommunar:

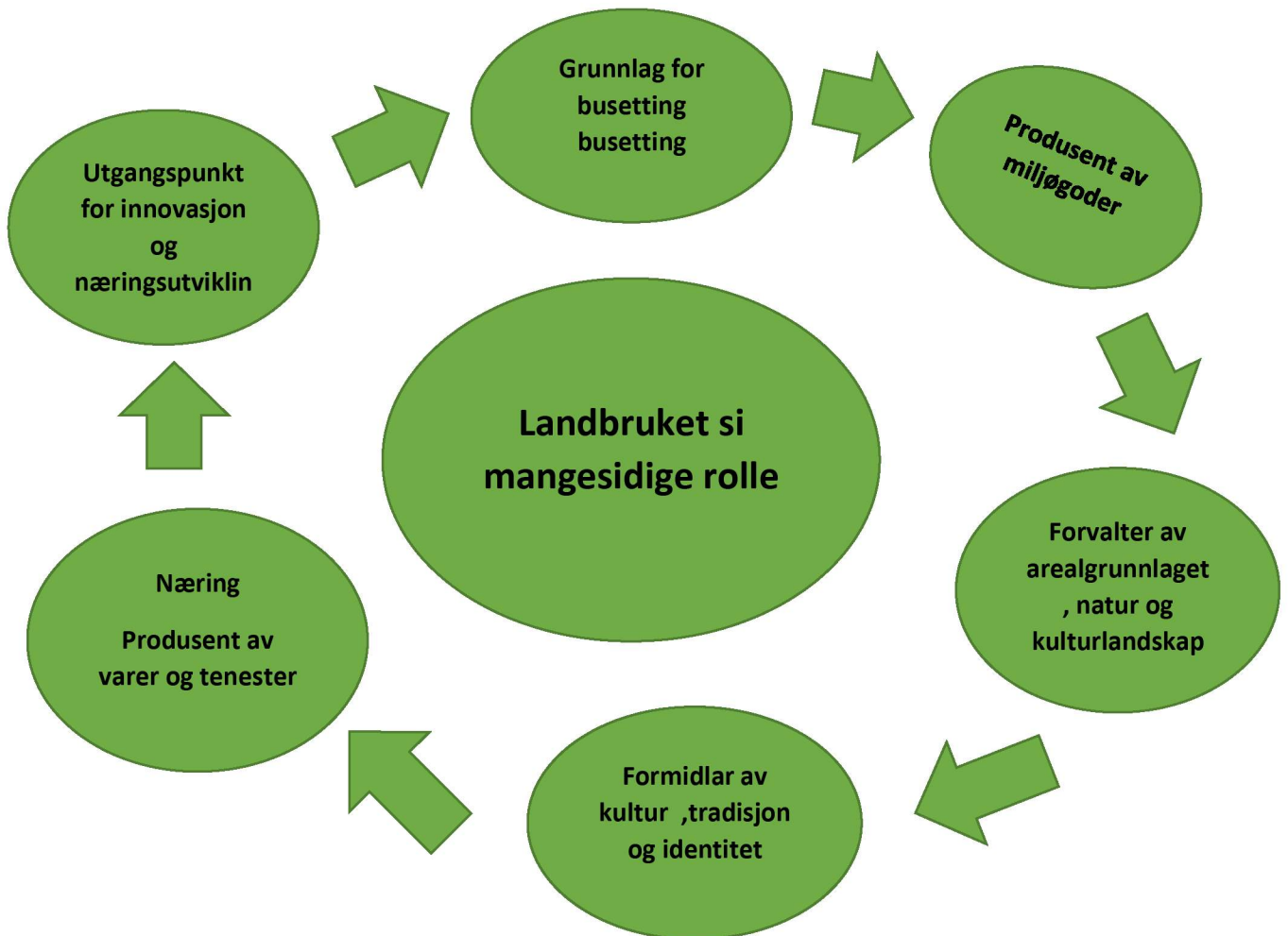
Alver utfører landbruksoppgåver for kommunane Austrheim, Fedje og Modalen, og har til vanleg kontordag der ein gong pr veke/anna kvar veke. Austrheim/Fedje kjøper om lag 60 % stilling og Modalen om lag 20 % stilling. Dei har ein fast person på landbruksavdelinga som er kommunekontakt, men kan nytta seg av all fagkompetansen som finst på avdelinga. I tillegg har avdelinga fast kontordag på Manger kvar veke.

Avtalane om samarbeid vart reforhandla i 2021. Samarbeidet har fungert godt sett frå landbruksavdelinga sin ståstad.

4.Kommunen sine oppgåver på landbruksområdet

Kommunane får kvar vår tilsendt eit forventningsbrev frå statsforvaltaren i Vestland som sei noko om kva oppgåver lokalt landbrukskontor har innan jordbruk, skogbruk, hagebruk og tilhøyrande næringar, som samla vert kalla landbruk. Brevet inneheld og tildeling av økonomisk ramme for ein del tilskotsordningar. Nytt for 2022 er ei oppmoding om at kommunane i tillegg til forvaltning bør ha fokus på utviklingsarbeid for landbruket, både god informasjon, offensivt informasjonsarbeid og rettleiing.

Landbruket si viktigaste oppgåve er å produsera mat og kulturlandskap, men bidreg og til fleire viktige samfunnsoppgåver. Det inneber at landbruksforvaltninga har eit breidd spekter av oppgåver som ikkje berre er knytt til aktive bønder, men og andre sektorar. Oppgåvene fordrar samarbeid med andre fagområde som kultur, plan- og byggesak, arealplanlegging, naturmangfald, miljø mfl.

Tilskotsordningar:

Regionale miljøtilskot (RMP):

Regionalt miljøprogram (RMP) skal stimulera til ein auka miljøinnsats i jordbruket ut over det som er mogleg gjennom nasjonale ordningar. Kvart fylke har eit eige miljøprogram som dekkjer ei rekke miljøtema: Kulturlandskap, biologisk mangfald, kulturminne og kulturmiljøa, friluftsliv, avrenning til vann, utslepp til luft, plantevern og miljøavtale.

Tilskota vert betalt ut direkte til bønder/føretak som oppfyller vilkåra for dei ulike tiltaka. Statsforvaltar i dei ulike fylka får tildelt ein økonomisk ramme gjennom jordbruksoppgjeret, og avgjer sjølv kva tiltak og tiltaksklasser som skal inngå i det regionale miljøprogrammet. Statsforvaltar avgjer også tilskotssatsane.

Lyngbrenning er ein av tilskotsordningane i RMP

Produksjonstilskot i jordbruket (PT):

Formålet med tilskot etter forskrifta er å bidra til eit aktivt og berekraftig jordbruk innanfor dei målsettingar Stortinget har trekt opp. Kommunen har ansvar som førsteinstans for produksjonstilskot og avløysartilskot til aktive jordbruksføretak. Dette er det viktigaste tilskotet til jordbruket og vert gitt til tal dyr, tal daa jordbruksareal, beiting i inn- og utmark og til avløyning.

Alver har store beiteareal. Ammeku av vestlandsk fjordfe og NRF mjølkeku kosar seg ute på beite

Tilskot til tiltak i beiteområde (OBB):

Denne ordninga vart overført til kommunane i 2020. Formålet med ordninga er å legget til rette for best mogleg utnytting av beite i utmark, redusere tap av dyr på utmarksbeite og fremme fellestiltak i beiteområda. Ordninga skal bidra til god beitebruk gjennom infrastrukturtiltak i utmark. Kommunen har ansvar for å kunngjere tilskotsordninga, fastsetje søknadsfrist, handsame søknader og betale ut tilskot gjennom fagsystemet Agros. Det var 4 aktive beitelag i Alver kommune i 2021, og 4 beitelag i Modalen.

Tilskot for drift av beitebruk Tall søknader behandla i 2021	Pengar utbetalt
8	135 255 kr

Sau som lever det gode liv på fjellbeite i Modalen

<i>Tall søknader behandla i 2021 Tilskot for organisert beitebruk</i>	<i>Pengar utbetalt</i>
<i>2 søknader til Austfjorden beitelag</i>	21070 kr: 9600 kr utprøving av radiobjøller i Austefjella 11470 oppsetting av gjerde

Tilskot til avløyning under sjukdom og fødsel m.v:

Formålet med ordninga er å bidra til å finansiere sjukdomsavløyning mv. Ordninga skal bidra til å dekke utgifter til avløyning når bonden ikkje kan delta i gardsdrifta på grunn av sjukdom, graviditet, fødselspermisjon eller sjukt barn. Kommunen fattar vedtak og betalar ut via fagsystemet Agros.

Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL):

Formålet med ordninga er å fremme natur- og kulturminneverdiane i jordbrukets kulturlandskap og redusere ureining frå jordbruket, utover det som kan forventast gjennom vanlig jordbruksdrift.

Smil tiltak kan til dømes vera restaurering av gamle bygningar, gjerding og rydding av gamal kulturmark. Bilete frå Isdal og frå Gausreide

	<i>Tall søknader behandla i 2021</i>	<i>Pengar utbetalt</i>
<i>Produksjonstilskot i jordbruket (PT)</i>	473	88,2 million kr
<i>Tilskot til avløyising under sjukdom og fødsel m.v</i>	10	380 000 kr
<i>Regionale miljøtilskot (RMP) og Tilskot til tiltak i beiteområde (OBB)</i>	97	1 374 704 kr
<i>Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)</i>	62	1 585 481 kr

Autorisasjonsbevis for bruk av plantevernmiddel og gnagarmiddel:

For å kunne bruke plantevernmiddel og gnagarmiddel må brukar ha gjennomført kurs med bestått eksamen. Det er eitt kurs for kvar ordning med kvar sin eksamen. Her er det ei ansvarsdeling mellom kommunen, Statsforvaltaren og eksterne kurshaldarar (NLR Vest og VGS Naturbruk).

Dei som får autorisasjon skal registrerast i ein nasjonal base og får utskrive bevis frå Mattilsynet. Landbruksavdelinga har ansvar for gjennomføring av eksamen og vurderer og skriv ut kursbevis til dei som fyller vilkåra. Autorisasjonsbevis plantevern og gnagar utskrive av Alver kommune er 31 stk.

Tilskot til drenering av jordbruksjord:

Formålet med ordninga er å auka kvaliteten på tidlegare grøfta jordbruksjord ved å gi tilskot til drenering av dårleg drenert jord med potensial for auka matproduksjon, samt å redusera faren for erosjon og overflateavrenning av næringsstoffa til vassdrag.

Grøfting på Sagstad frå Klimabondefilmen med same namn

	Tall søknader behandla i 2021	Pengar utbetalt
Tilskot til drenering av jordbruksjord	17	215 000 kr

Arbeid med vasskvalitet, vassrammedirektivet m.m.:

Kommunen er lokal forureiningsstyresmakt, og på landbruksområdet skal kommunen sjekke om regelverket for til dømes silopressaft og husdyrgjødsel vert etterlevd. I arbeidet med oppfølging av vassrammedirektivet har ein samarbeidd med andre avdelingar for å sjå på belastninga frå andre ureiningskjelder, til dømes punktutslipp av hushaldningskloakk i spreidd bygde område. Avdelinga har i 2021 gjennomført bekkevandring langs fleire vassdrag med dårleg vasskvalitet.

Bestanden av den svært viktige arten elvemusling (*Margaritifera margaritifera*) vart antatt tilnærma tapt i 2010/12. Det var derfor ein gledeleg nyheit då det vart funne ca. 270 elvemusling i Mjåtveitelva i 2021 av Mjåtveitelvas Forening, Rådgivende biologer og dykkarar frå Frivannsliv. Funna av elvemusling har gitt ein ny moglegheit til å lykkast med å berge den kritisk trua bestanden av elvemusling.

Landbruksavdelinga har starta opp arbeidet med å utarbeide ein tiltaksplan for vassdraget. Planen har som mål å sørge for at livsmiljøet til elvemuslingen i Mjåtveitelva ikkje vert vidare forringa, heller forbetra. Tiltaksplanen er planlagd ferdig utarbeida til sumaren 2022. I tida planen ikkje er ferdig jobbar landbruksavdelinga tett med planavdelinga slik at det vert stilt strenge krav til reguleringsplanar innafor nedbørsfeltet til Mjåtveitelva.

Erstatning ved klimabetinga skader på avlingar:

Kommunen mottok søknadene om erstatning ved klimabetinga avlingssvikt, kontrollerer opplysningane og sender sakene vidare til Statsforvaltaren for avgjerd. Dette er ei oppgåve som varierer mykje frå år til år, men det er viktig at kommunen har nok kapasitet til å handsame denne ordninga når det oppstår klimabetinga skade. Ordninga blir forvalta gjennom fagsystemet ELF. Ingen søknader om avlingsskade i 2021.

Skogbruk:

Det vart avverka 56.113 m³ tømmer for sal i 2021. Nyplanting vart utført på 254 daa med totalt 52.350 planter. Suppleringsplanting vart utført på 12 daa, med totalt 1480 plantar. Det låge plante talet skuldast vanskar med å få tak i arbeidshjelp under covid19.

Vegprosjekt som er ferdig godkjend og avslutta i kommunen i 2021 bestod av 2.359 meter skogsbilveg.

	Hogst m ³	Planting
Alver	56 113	254 daa
Austrheim	3767	0

Skogdag ved Rydlandsvågen, med stort frammøte

Godkjente landbruksvegar:

Landbruksavdelinga handsamar søknader om landbruksvegar, og ferdiggodkjenner vegar som er bygd. Investering i infrastruktur er ein av dei viktigaste tiltaka for å leggja til rette for avverking av dei store skogressursane i Alver.

Det er i 2021 5 stk. anlegg som er ferdige på til saman 1889 meter. Vegar som ikkje er søkt tilskot for er ikkje med.

Når det gjeld planting så hadde nok til planta areal vore monaleg høgare om det ikkje hadde vore for koronaen.

Avdelinga administrer ordninga med skogfond, der skogeigar etter søknad kan nytta skogfond til dekking av utgifter til investeringar i skogen t.d. planting, vegbygging m.m. I tillegg er det mykje faglege rådgjeving knytt til skogbruk.

Hjorteviltforvaltning:

Landbruksavdelinga har ansvar for hjorteviltforvaltninga og i 2021 vart det laga ny forskrift om minsteareal. Utskriving av fellingsløyve, innrapportering av felte dyr, utsending av fellingsavgift og registrering av sett hjort er nokre av oppgåvene. I tillegg deltek ein så langt ein har kapasitet på møte i dei ulike valda.

Avdelinga har ansvar for fallvilt (påkøyrslar, skada hjort) og har arbeidd med å få avtalar med ettersøksjegarar med god kompetanse. Viltfondet dekkjer kostnaden med fallvilt.

I 2021 gav vi 7 helikopter løyver, 1 båtmotor løyve og 1 løyve til snøscooter.

Uttak av hjort i 2021 ble 1151 stykk, i tillegg 4 stykk fallvilt og 28 dyr drepne i trafikken. Fellings prosent var på 90%

<i>Tildelte fellingsløyve</i>	<i>fellingsprosent</i>	<i>Felte dyr</i>	<i>Fallvilt/ettersøk</i>	<i>Motorisert ferdsel i utmark</i>
1279	90 %	1151	4/53	

5.Næringsutvikling:

Alver har eit allsidig næringsliv som omfattar offentleg/ privat tenesteyting, varehandel, reiseliv, landbruk, bygg og anlegg og industri. Landbruket utgjer ein viktig basis med matproduksjon, forvaltning av kulturlandskap, kulturarv og tradisjonar.

Det var ei positiv utvikling i 2021 i høve til satsing på tradisjonelt landbruk. Det vart gitt tilskot frå Innovasjon Norge til fylgjande prosjekt:

- Nytt mjølkefjøs på Hopland, 4631-315/2
- Bærproduksjon og aktivitetsbaserte opplevelser Seim
- Tilbod om investeringstilskot GBNR 186/2
- Tilbod om investeringstilskot GBNR 61/1

SVEIN RUNE NEDREÅS
LÅNGESTEINEN DA
AASE ARILD
SKØSSEN GARD ANS

Nye driftsbygningar under oppføring på Soltveit hjå Agnete og Kjetil Soltveit, og på Fanebust hjå Marius og Siv Marit Rødland. Karstein Valland hjå Innovasjon Norge var med på besøk på Fanebust.

6.Veterinær tenester

Kommunen skal i følge dyrehelsepersonellova sørge for tilfredsstillande tilgang på veterinære tenester, inkludert veterinærvakt utanom vanleg arbeidstid. Dette er ei ordning der vakt-distrikta (vanlegvis fleire kommunar) får eit årleg tilskot til vakt utanom arbeidstid og eit mindre administrasjonstilskot til å organisere dette. Dette vert betalt ut til vertskommunen som i Nordhordland er Alver kommune.

Landbruksavdelinga har ansvar for at kommunen har tilfredsstillande veterinærdekning heile døgnet. Kommunen har avtale med 4 veterinærar som mottok tilskot frå kommunen til drifta si på dagtid. Kostnaden for kommunen er kr.624 000 , men i 2021 søkte me og fekk tildelt kr.450 000 i stimuleringstilskot. . Det er desse 4 veterinærane som har ansvar for veterinærvakt, og sørger for at det er veterinær på vakt 365 dagar i året. Staten betaler kostnaden med veterinærvakt. Veterinær Erik Ulvik administrer vakta, han set opp vaktlister og sender inn utbetaling av vakttilskot.

7.Lovsaker:

Det vart handsama 11 delingssaker etter jordlova og det vart gitt 6 omdisponeringsløyve av til saman 2,6 daa dyrka mark til bustad, ridebane og fritidshus

Det vart handsama 21 konsesjonssaker. 21 vart innvilga og 0 søknad avslått.

Det har vore gitt uttale til mange dispensasjonsaker, byggjesaker og plansaker etter plan- og bygningslova.

8.Samarbeid:

- Fylkesmannen
- Andre avdelingar- kultur, plan- og byggesak, plan og prosjektavd.
- Nordhordland biosfæreområde
- Universitet i Bergen
- Norsk landbruksrådgiving
- Faglaga i landbruket

Bilde frå Bondens dag i Knarvik arrangert av Lindås og Meland sau og geit. Her får ordførar Sara opplæring i saueklipping

9.Prosjekt:

Jordmassar frå problem til ressurs - ta vare på matjorda

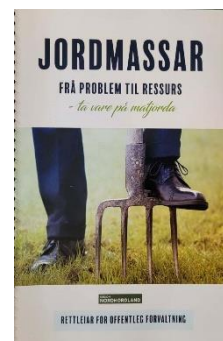

«Jordmassar frå problem til ressurs - ta vare på matjorda» - eit prosjekt der Region Nordhordland har bidratt med prosjektleiing og som har vore viktig i Nordhordland UNESCO Biosfæreområde sin prosjektportefølgje.

Den nasjonale jordvernprisen 2021 vart den 3. september gjeve til Austrheim og Alver kommune og Norsk Landbruksrådgiving Vest (NLV). Landbruks- og matminister Olaug Vervik Bollestad stod for prisutdelinga. Den gjeve prisen vart delt ut på garden til Magnar Askeland på Frekhaug. Askeland har vore sentral for det praktiske arbeidet og gjort denne kunnskapsdelinga, saman med andre flotte aktørar, mogeleg.

Den nasjonale jordvernprisen er eit tiltak for å styrka jordvernet. Jordvernprisen skal bidra til å gjeva auka oppmerksomd om jordvernet og få fram gode idear og eksemplar på tiltak, planar og strategier for å ta vare på dyrka mark. Det er Landbruks- og matdepartementet som kvart 2. år deler ut den nasjonale jordvernprisen.

Landbruksavdelinga i Alver har mellom anna halde foredrag på kurs om jordmassehandtering i regi av Norsk landbruksrådgiving.

Inspirasjonskveld for landbruket I Kilstraumen

Over 60 nye/bønder møtte fram til inspirasjonskveld for landbruket I Kilstraumen 21.okt. 2021. Austrheim landbrukskvinnelag var arrangør og laga ei god ramme med artige historier og god mat. Norsk landbruksrådgiving og felleslandbrukskontor bidrog med faglege innlegg. Nettverksbygging var viktig mål og praten gjekk aktivt i pausane. Det kom mange ynskjer og idear om temasamlingar og kurs som deltakarane kunne tenkja seg. Takk til Austrheim kommune som sponsa pizza og brus og til Austrheim landbrukskvinnelag som tok initiativ. Ein veldig triveleg kveld

